

ТАЪЛИМ СИФАТИНИ ОШИРИШДА АКТДАН ФОЙДАЛАНИШ

Хусанбоева Сайёра Рахматовна

Фарғона вилояти, Ўзбекистон тумани

2-сон Техникум

Ўқув ишлари бўйича

Директор ўринбосари

Аннотация. Ушбу мақолада ахборот-коммуникация технологияларини (АКТ) таълим жараёнига жорий этишнинг таълим сифатига таъсири таҳлил қилинади. Замонавий рақамли воситалар ўқув материалларини визуал, интерактив ва индивидуаллаштирилган шаклда тақдим этиш имконини беради. Бу эса ўқувчиларнинг фаоллигини ошириш, мустақил таълим кўникмаларини шакллантириш ва билимларни мустаҳкам ўзлаштиришга хизмат қилади. Мақолада электрон дарсликлар, онлайн платформалар, виртуал лабораториялар ва таълимий мобил иловаларнинг дидактик имкониятлари ёритилади. Шунингдек, АКТ ўқитувчи фаолиятини самарали ташкил этиш, баҳолаш жараёнини автоматлаштириш ва таълим жараёнида тезкор алоқа ўрнатишда муҳим восита экани асосланади. Таҳлил натижалари АКТ таълимнинг сифат кўрсаткичларини ошириш, таълим олувчиларнинг рақамли компетенцияларини ривожлантириш ва таълим жараёнини глобал таълим макони билан интеграциялашда муҳим омил эканини кўрсатади.

Калит сўзлар: АКТ, таълим сифати, рақамли таълим, электрон дарслик, онлайн платформа, интерактив ўқитиш, виртуал лаборатория, рақамли компетенция, таълим инновацияси.

Бугунги кунда жамиятнинг барча соҳаларида рақамли технологияларнинг жадал ривожланиши таълим тизимини ҳам тубдан ўзгартирмоқда. Анъанавий таълим шакллари замонавий ахборот-коммуникация технологиялари (АКТ) билан уйғунлашиб, янги педагогик

имкониятларни яратмоқда. АКТ таълим жараёнини самарали ташкил этиш, билимларни визуал ва интерактив шаклда тақдим этиш, ўқувчиларнинг мустақил таълим олиш қобилиятини ривожлантиришда муҳим омилга айланди. Шу боис таълим сифатини оширишда АКТдан оқилона ва мақсадли фойдаланиш долзарб вазифа ҳисобланади.

Ахборот-коммуникация технологиялари деганда ахборотни йиғиш, сақлаш, қайта ишлаш, узатиш ва тақдим этишга хизмат қилувчи техник ва дастурий воситалар мажмуаси тушунилади. Таълим соҳасида АКТга компьютерлар, интернет тармоғи, мультимедиа воситалари, электрон дарсликлар, онлайн платформалар, виртуал лабораториялар ва мобил иловалар киради.

АКТ таълим жараёнини:

очик ва шаффоф қилади;

таълим ресурсларига кенг кириш имконини беради;

ўқувчиларнинг фаоллигини оширади;

ўқитишни индивидуаллаштиришга ёрдам беради.[1]

Бу хусусиятлар таълим сифатини янги босқичга кўтаришга хизмат қилади.

Таълим сифати деганда таълим жараёнининг натижадорлиги, ўқувчиларнинг билим, кўникма ва компетенцияларининг шаклланиш даражаси, шунингдек, таълимнинг жамият эҳтиёжларига мослиги тушунилади. Таълим сифати нафақат ўқув материалининг мазмунига, балки уни тақдим этиш усулларига ҳам боғлиқ.

АКТ таълим сифатини қуйидаги йўналишларда оширади:

билимларни ўзлаштириш самарадорлигини кўтариш;

ўқувчиларнинг мотивациясини ошириш;

таълим жараёнида фаол иштирокни таъминлаш;

баҳолашнинг холислигини кучайтириш.[2]

АКТ таълим жараёнида бир қатор дидактик вазифаларни бажаради:

Визуаллаштириш. Мураккаб тушунчаларни графика, анимация ва

видео орқали тушунтириш ўқувчиларнинг англаш жараёнини осонлаштиради.

Интерактивлик. Онлайн тестлар, симуляциялар ва виртуал тажрибалар ўқувчини фаол иштирокчига айлантиради.[3]

АКТ ҳар бир ўқувчининг қобилияти ва суръатига мос таълим бериш имконини яратади.

Онлайн курслар ва электрон манбалар ўқувчиларнинг мустақил билим олишини рағбатлантиради.

АКТ ўқитувчи учун ҳам муҳим ёрдамчи воситадир. У орқали:

дарсларни режалаштириш осонлашади;

таълим материаллари янгиланиб боради;

ўқувчилар натижаларини таҳлил қилиш имкони пайдо бўлади;

ота-она ва ўқувчи билан тезкор алоқа ўрнатилади.[3]

Бу ўқитувчининг иш самарадорлигини ошириб, таълим сифатига ижобий таъсир кўрсатади.

АКТ таълимни инновацион йўл билан ривожлантиришнинг асосий воситасидир. Масофавий таълим, аралаш таълим, флиппед класс (teskari sinf) каби янги педагогик моделлар айнан АКТ асосида шаклланган.

Бу моделлар ўқувчиларда:

танқидий фикрлаш;

рақамли саводхонлик;

ҳамкорликда ишлаш кўникмаларини ривожлантиради.

АКТни жорий этишда айрим муаммолар мавжуд:

техник инфратузилманинг етарли эмаслиги;

ўқитувчиларнинг рақамли компетенцияси пастлиги;

интернетга кириш имкониятидаги нотенглик;

ахборот хавфсизлиги масалалари.[4]

Бу муаммоларни ҳал этиш учун давлат сиёсати, таълим муассасалари ва жамоатчилик ҳамкорлиги муҳим.

Таълим сифатини янада ошириш учун қуйидагилар тавсия этилади:

Ўқитувчилар учун доимий рақамли малака ошириш курсларини ташкил этиш;

таълим муассасаларини техник жиҳозлашни кучайтириш;

миллий электрон таълим платформаларини ривожлантириш;

ахборот хавфсизлиги бўйича меъёрларни кучайтириш.[5]

Хулоса қилиб айтганда, ахборот-коммуникация технологиялари таълим сифатини оширишда ҳал қилувчи омиллардан бири ҳисобланади. У таълим жараёнини интерактив, очиқ ва самарали қилади, ўқувчиларнинг билим олишга бўлган қизиқишини оширади ва уларни замонавий жамият талабларига мос тайёрлайди. АКТдан оқилона ва мақсадли фойдаланиш таълим тизимини янги босқичга олиб чиқишга хизмат қилади.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Абдуллаев, Ш. Ахборот технологиялари ва таълим. — Тошкент: Фан, 2018. — 220 б.
2. Юлдошев, Қ. Педагогик инновациялар ва рақамли таълим. — Тошкент: Ўқитувчи, 2019.— Б. 88–115.
3. Раҳимов, Д. Рақамли педагогика асослари. — Тошкент: Маънавият, 2020.— Б. 60–95.
4. Қосимова, Н. Таълим сифати ва уни баҳолаш. — Тошкент: Университет, 2017. — 195 б..
5. Баранов, А.Н. Информационные технологии в образовании. — Москва: Академия, 2016.— С. 70–110.